

MÙA THU

(Tập ghi)

(Gửi Nguyễn Văn Hùng, Hà Nội)

□

MỘT.

Cali. Oct 11/2020

Nửa đêm thức giậy, đọc tin nhắn Nguyễn Văn Hùng gửi từ Hà Nội:

“Xin Cô giữ gìn sức khỏe bởi còn có rất nhiều người cần tới những bài viết của Cô”.

Tự dung thấy lòng rung động! Bấy lâu tôi không nghĩ ra điều *“vẫn còn có người ưa thích các con chữ dịu dàng, tréo cẳng ngỗng với lối viết thời đại hôm nay”*. (Cũng lời Hùng một lần lâu rồi): *“Bây giờ người ta chỉ thích đọc những cái tin, những quyển sách mang chủ đề cướp giết, hãm hiếp, dâm loạn, chửi bới, bươi móc đời tư...”*

Chắc là tôi bị quan nên quên mất lời Dostoievski (đã thuộc nằm lòng) về *“sự cần thiết cái Đẹp”*.

Bây giờ, trong mùa đại dịch Corona 19, cả thế giới đều bị cuốn trong cái vòng chao đảo trước một hiện tại và tương lai đen tối. Cho nên, theo cái điều tôi ngồi lý trong phòng, đọc Quyển Truyện Của Trăn Sa, rồi đưa từng bài lên Facebook, thật đáng gọi là *“ngớ ngẩn”*. Nhưng, tôi vẫn là như vậy. Vẫn vâng lời Dostoievski trên hết. Chỉ món ăn tinh thần mới nuôi sống được tôi-tâm-thân-tàn-tạ. Muốn tìm cho ra điều ấy, điều cần thiết là phải định tâm trước mọi chao đảo mà chính mình cũng đang dự phần trong đó. Cái *“đói”* của tôi là như thế. Tôi không đói ăn mà chỉ đói cái Đẹp, đói Văn chương Âm nhạc. Do đó đã không ngờ rằng vẫn có một độc giả nghèo ở Hà Nội, mù cả hai mắt, kiên trì theo dõi các bài tôi viết, có cùng *“cái đói”* tinh thần như tôi?! Thật đáng ngưỡng mộ!

HAI.

Đầu thu 1959, tiễn đưa quan tài Cha về nơi thiên cổ, lần đầu tiên tôi mới biết không khí nghĩa trang buồn thảm thế nào! Nhớ lại, từ thuở nhỏ, tôi đã rất kính nể những con người sống chung quanh đó. Một nơi chôn nằm trên đường Thoại Ngọc Hầu gần Lăng Cha Cả. Hai thế giới Sống-Chết cách biệt nhau chỉ một dãy tường rào ngay giữa thủ đô Sài Gòn. Nỗi lạ lẫm đeo đuổi tôi cho đến khi đã lớn.

Cuối thu 2014, tiễn đưa thân xác Mẹ về thế giới bên kia, tôi vẫn còn lạ lẫm. Nhà mồ Oakland, cách San Jose một tiếng lái xe. Nơi đây biệt lập, thế giới Người Chết được tôn trọng tới đa để không thấy những Kẻ Sống lai vãng, xâm chiếm. Buổi chiều đưa tiễn, trái tim tôi lặng ngắt, niềm đau mắt Mẹ chưa kịp thấm vào trí não, thế vào chỉ là sự

ngưỡng mộ trước một không gian đẹp như tranh vẽ. Đồng thời, lại thấy nhớ ôi là nhớ Nghĩa Trang Trung Việt ở Sài Gòn thuở nhỏ. Trong quê hương xa vời biệt, cõi Chết *vẫn còn* cái Sống làm cho sinh động. Những hồn ma vất vưởng hẳn nghe “lòng âm” hơn khi chờ vờ trên các nấm mộ ban đêm?

Đó là lý do lớn nhất để tôi đem tro cốt Mẹ về thờ trong nhà. Tôi không muốn để Mẹ cô đơn giữa các linh hồn ngoại quốc. Mẹ không biết tiếng Mỹ. Về nhà, ít ra Mẹ vẫn nghe được tiếng Việt của con cháu, nghe được tiếng đàn tôi vẫn thánh thót giữa khuya.

*/ Nói đến hồn ma, lại nhớ đến hồn ma nàng Catherine trong Wuthering Heights của Emily Bronte nên ghi ngay xuống.

“Tình yêu cho Catherine không bao giờ nhạt phai trong lòng Heathcliff. Lúc nàng chết ngay sau khi sanh đứa con gái đầu lòng, hắn đã nài nỉ linh hồn nàng hãy trở về ám ảnh hắn. Và quả nhiên trong 16 năm, Heathcliff đã mãnh liệt tin rằng hồn ma Catherine có ám ảnh hắn thật. Hắn trở nên mất ăn mất ngủ và chết trong thần trí hôn mê với ảo giác kỳ lạ rằng đang được ghi chặt nàng trong hai cánh tay.”

[Trong Wuthering Heights, câu chuyện hồn ma Catherine trở về ám ảnh Heathcliff bằng tiếng than khóc bên ngoài cửa sổ được tác giả Emily Bronte rút từ kinh nghiệm của Branwell. Sau khi người chị cả Maria Bronte qua đời, Branwell thường phàn nàn với cha và các chị em gái rằng mỗi đêm cậu vẫn nghe tiếng gọi của Maria bên ngoài cửa sổ.] (Trích Tài Hoa Mệnh Bạc tập I, TTBG biên khảo, NXB Văn Uyên 1992).

BA.

San Jose đang có một mùa thu lạ hoắc trong mùa đại dịch! Lá trên cành đã chuyển sang màu úa. Các cơn gió phát phơ se lạnh. Chiếc áo laine làm ấm đôi vai. Còn cái áo trái tim thì quá rách nát khiến cho gió chui vào dễ dàng, làm rùng mình từng chập. Không khí ẩm đậm bao phủ khắp nơi, đọng lại trên từng cọng cỏ, nhánh thông. Sự tê liệt lan ra nơi các người sống. Ai nấy trông chừng ủ rũ.

Phần tôi, nghe cô Phú trong nhà hỏi:

“Chị có theo dõi các cuộc chửi bới trong cộng đồng người Việt ở Nam Cali theo ông Trump và ông Joe Biden?”,
tôi đáp cộc lốc:

“Chị không rảnh em ơi! Còn biết bao chuyện cần được nghĩ tới hơn là chuyện hai ông Tổng Thống!”

Tôi biết mình đang làm cụt hứng cái tánh ưa ngồi lê đôi mách của cô Phú! Nhưng thật. Tôi nói thật. Còn biết bao chuyện thực tế cần phải đương đầu mà chỉ những con chữ trong căn phòng đóng kín cửa mới giúp tôi định thần để đối phó. Những con chữ không biết “chửi lộn!” Những con chữ không đâm chát tham lam. Những con chữ đơn thuần tinh khiết. Chỉ những con chữ mới là điều tôi CẦN nâng niu SAU KHI đã hao tâm tổn trí quá nhiều theo chuyện áo cơm,

tranh chấp nhỏ nhen giữa các đứa con. Có gọi rằng tôi ích kỷ cũng được, miễn là PHẢI để cho tôi sống hòng giữ cho yên cuộc sống những kẻ chung quanh.

Chuyện đất nước “lớn quá”! Cái đầu và trái tim tôi không còn chỗ trống để nạp thêm các cuộc thị phi ruồi bu vào nữa!

BỐN.

Ở trên viết “San Jose đang có một mùa thu lạ hoắc” nhưng cũng là không đúng. Mùa thu VẪN LÀ mùa thu với những chuyển biến rất đẹp của thời tiết, mà, chỉ vài giòng nhỏ của Nguyễn Văn Hùng đọc giữa khuya đã đánh thức trong tôi “một cái gì đó tái tê” khi bước chân ra vườn buổi sáng.

*“Buổi sáng ra vườn nghe chim hót
Trên cành cao những tiếng hoan ca
Buổi sáng một mình ngồi thỏn thức
Trước nắm mộ tình vừa đắp hôm qua!”*

Bốn câu thơ viết ra năm 1996 sau khi TNH bỏ đi, không ngờ vẫn có chỗ ứng dụng cho tâm cảnh riêng ở bất cứ hoàn cảnh nào của đời mình.

“Thỏn thức”! Hay lắm! Tâm trạng tôi bao giờ cũng chỉ là “thỏn thức”. Mà lại thỏn thức một mình! Có nghĩa rằng chẳng hề có ai trong đời từng được may mắn nghe tôi thỏn thức? (Còn Nguyễn của Trân Sa, HAI lần nhìn thấy nước mắt tôi nhưng đó chỉ là “những giọt lệ khóc thầm trong chiếc khăn foulard” mà chẳng phải “thỏn thức”). Đáng nói chính là ở đó.

NĂM.

Tất cả mọi mùa thu từ Sài Gòn lên Dalat, xuống Nha Trang; rồi lại mùa thu Paris, mùa thu Bruxelles, Berlin, New York, sau cùng là mùa thu California, tôi đều nếm trải. Mọi vòm trời đều có chung sự dịu dàng u nhã. Nhưng ở từng mỗi không gian cũng có cái riêng rất khác biệt.

Đó đúng là “mùa của thi nhân”, biểu tượng cho “sự rung động chân thành của trái tim” con người, dù ở vào thời đại nào.

*“Những chiếc lá úa tụ lại dưới cái xẻng
Luôn kỷ niệm và niềm tiếc nuối
Ngọn gió bắc đến mang chúng đi
Trong đêm lạnh của sự quên lãng...”*

*(Les feuilles mortes se ramassent à la pelle,
Les souvenirs et les regrets aussi
Et le vent du nord les emporte
Dans la nuit froide de l'oubli.)*

(Les Feuilles Mortes – thơ Jacques Prévert).

(Một hình ảnh hiện về khi viết đến những hàng này, phải ghi nhanh xuống, kéo quên mắt!)

*/ Thời gian đầu mới bỏ quê hương ra đi, một buổi chiều trong Paris, tan việc quán café, ngồi nơi trạm métro chờ một chuyến xe điện về nhà. Một cơn gió từ đầu thổi tới làm tung bay các chiếc lá vàng trước mặt. Trái tim tôi bỗng rung lên nỗi xúc cảm mãnh liệt đến buồn rầu ngơ ngẩn. Những cơn gió mùa thu Sài Gòn đang hiện ra lòng lộng. Lá vàng Sài Gòn cũng bay tan tác trên hè phố...

(Cảm giác ngật ngậy này, tôi KHÔNG tìm thấy lần thứ hai trong các thành phố về sau cư trú. Từ đó mới biết, chỉ mùa thu Sài Gòn là chiếm vị trí nhớ thương cao nhất giữa trái tim tôi.) Sài Gòn với kỷ niệm Trân Sa mùa thu 1975! Sài Gòn với muôn ngàn nỗi nhớ của khi vừa lớn, khi chưa mất nước lẫn cả khi đã mất nước! Ôi! Sài Gòn! Sài Gòn!

Bây giờ Sài Gòn đâu còn những mùa thu! Người CS đâu có trái tim để biết thương thức cái Đẹp?! Vì vậy mà mùa thu Sài Gòn CỦA Trân Sa chắc cũng đã tha phương đất khách rồi?!

*“Cuộc đời làm ngăn cách hai kẻ yêu nhau
Âm thầm, lặng yên không náo động
Biển cả xóa mờ trên bãi cát
Những bước chân hai người tình phải chia xa.”*

*(Mais la vie sépare ceux qui s'aiment
Tout doucement, sans faire de bruit
Et la mer efface sur le sable
Les pas des amants désunis.)*

(Les Feuilles Mortes – thơ Jacques Prévert).

Tôi đang lạc đề mất rồi! Cô bạn TT (đang còn được hạnh phúc lưu trú TRONG Sài Gòn hẳn sẽ cảm râm!)

*“Ta ngắt đi một nhánh hoa thạch thảo
Em nhớ cho mùa thu đã chết rồi!”*

(thơ Appolinaire).

Không chứ?! Mùa thu làm sao mà chết khi trái tim tôi còn đập? Mây trên trời đã là biển biệt, mà mây mùa thu lại càng xa xôi thăm thẳm. Vì vậy rất nhiều khi tự biến mình thành ra kẻ “chết”.

Chỉ bữa nay, tâm hồn chợt nhói lên theo lời thư Nguyễn Văn Hùng Hà Nội, tôi mới nhớ rằng mùa thu đang trở về làm trái tim nao động. Thêm một chút tê tái!

*“Những chiếc lá úa tụ lại dưới cái xéng
Luôn kỷ niệm và niềm tiếc nuối
Nhưng tình yêu câm lặng và chung thủy của tôi
Lúc nào cũng mỉm cười và cảm ơn cuộc đời”*
*Les feuilles mortes se ramassent à la pelle
Les souvenirs et les regrets aussi
Mais mon amour silencieux et fidèle
Sourit toujours et remercie la vie.*
(Les Feuilles Mortes – thơ Jacques Prévert).

[]

*Trần Thị Bông Giấy.
(Bài viết xong tại San Jose, Chủ nhật Oct. 11/2020 4:24 chiều).
[]*

Bình luận:

Nguyễn Văn Hùng, Hà Nội:

“Những ai đang theo dõi đọc các bài Cô viết là người đó có được sự giàu có về tâm hồn lẫn cả sự đẹp đẽ mà không một thế lực hay một kẻ nào lấy đi được.”